

Dyrare kraftfoder – vad gör vi?

När är det dags att stalla in djuren? Ska jag ändra utfodringstaktik jämfört med förra året?

När det är dags att stalla in djuren beror mycket på höstvädret och tillgången på bete. Vår-lammande tackor kan gå ute betydligt längre än de som ska lamma redan i januari.

För de senare räcker möjligen oktoberbetet till underhåll men det dröjer inte många veckor innan näringsbehovet ökar med växande foster. En konditionssvacka hos tackan när hon går in i högdräktighet är svår att reparera och leder oftast till lägre födelsevikt på lammen och lägre mjölkavkastning.

Prisökning på kraftfoder

Vi har en prisstegring på kraftfoder jämfört med förra året. Den orsakas inte i första hand av att fodertillverkarna skor sig på lammproducenternas bekostnad. Vad som har hänt är istället att priset på framför allt spannmål har stigit kraftigt, nästan fördubblats! Just nu, (13 oktober) ligger priset på en bit över 2 kronor kilot.

Att priset stigit så kan förklaras av flera faktorer; långvarig torka och därmed sämre skördar på södra halvklotet, människor i Kina har fått det bättre ställt och frågar efter mera mat, ökad efterfrågan på spannmål som energikälla och som råvara för industrin. En följd av det höga priset på spannmål blir att mer spannmål odlas på bekostnad av proteinfoder som nu också ökat i pris. Priset på soja har stigit med mer än 30 % det senaste året.

Dessutom har oljepriset stigit och det påverkar inte bara intresset för span-

Priset på kraftfoder har aldrig varit högre än denna vinter. Hur anpassar jag utfodringen efter detta? Foto: Theo den Braver.

målen för energiändamål utan också fraktpriserna för både råvaror och färdiga foder. Vi är alla en del i en större gemenskap, om inte mer så åtminstone tydligare än förr. Men hur ska en svensk lammproducent tänka när han/hon hör på TV-nyheterna om torkan i Australien?

Ett ökat pris på spannmål leder förstås till ett ökat pris på kraftfoder. Priset på Lammfor 500 var 1:68 kr/kg i december 2006 och är nu i oktober över 70 öre dyrare per kg. Om vi räknar med att det går åt 175 kg kraftfoder till en vinterlammande tacka och hennes 2 lamm, har vi en ökad uppfödningkostnad på drygt 120 kronor per tacka eller 60 kronor per lamm. Detta motsvarar ökade produktionskostnader på 3-4 kronor per kg lammkött.

Åtgärder

Vad ska man då göra åt kraftfoderkostnaderna? För de som har överskott på grovfoder kan man ett år som det här

fundera över om det skulle kunna löna sig att investera i en bättre foderhantering. Långstråigt rundbalsensilage serverat ur foderhäck är ett av de sämre sätten att utnyttja grovfodret. Genom att hacka ensilaget, eller åtminstone servera det så att djuren inte behöver slita till sig det ur packade balar, kan konsumtionen öka betydligt. Gissningsvis kan en upprullare öka konsumtionen med 10 % och en ensilagesnittare borde kunna öka konsumtionen upp till 30 %. Dessutom minskar spillet.

En ensilagesnittare kostar 150 000 kr. Ensilage värderas till 1:10 kr/kg ts, kraftfoder 2:40 kr/kg. Vi tänker oss i detta fall att 1,3 kg ts ensilage motsvarar näringsinnehållet i 1 kg kraftfoder.

10 års avskrivning och 4 % ränta för snittaren ger en kostnad på i medeltal 18 000/år exkl ev ökade arbetskostnader och drift. Om 14 ton kraftfoder kan bytas ut mot 18 ton grovfoder går kalkylen ihop. I en besättning med drygt

200 tackor där man byter ut hälften av kraftfodret mot en ökad grovfodergiva skulle en sådan investering gå jämnt upp. I större besättningar eller vid större ökning av grovfodret blir naturligtvis resultatet bättre och effekten av det ökade spannmålspriset mindre.

Ett annat sätt är att ersätta spannmålsbaserat kraftfoder med pelleterad luzern. Den är energiberikad med mellass och har även högt proteinvärde.

Tackornas energiåtgång

Man måste se till att de dräktiga tackorna får i sig tillräckligt med energi. Grovfoderanalysen blir viktigare än vanligt. Med minskade mängder kraftfoder följer också en minskning av mineral- och vitamintillförseln. De hälsorisker som kan förknippas med övergång till större andel grovfoder är acidosis, mineralstörningar och Selen/E-vitaminbrist.

Klippning i god tid före lamning gör att det går lättare att se hullförändringar. Gruppindelning efter hull är viktigt. Ha inte ambitionen att ta bort allt kraftfoder men fördela mer till dem som behöver det bäst. Dräktighetsscanning är en för-

utsättning för optimal utfodring. (Boka i god tid) Ungtackor med två foster och äldre tackor med tre eller fler lamm på gång kan knappast äta tillräckligt av enbart grovfoder. Efter lamningen blir det mer plats för bukorganen och konsumtionen kan öka. Det är då klokt att ha det bästa och mest näringsrika ensilaget sparat till digivningsperioden.

Det har ibland varit populärt att odla tillskottsgrödor i form av raps eller fodermärgkål. De har använts både som foder för slutgödning av höstlamm och som flushing till vårlammande tackor. Kanske ett nytt användningsområde skymtar runt hörnet. Kålväxterna borde kunna förlänga betessäsongen för vinterlammande tackor.

Det naturligaste vore ändå en prishöjning på lammköttet som kompensation för de ökade kostnaderna som ett högre spannmålspris medför. Ska vi kunna behålla den svenska lammproduktionen och helst också öka den, måste de ekonomiska villkoren för producenterna vara rimliga och stabila.

Birgit och Nils-Åke Fag

**Beredning
av lamm &
fårskinn**

- ✓ högsta kvalitet
- ✓ lägsta pris
- ✓ snabba leveranser

För priser m m ring,
eller besök oss på
www.donnaskinn.nu

DONNIA SKINN AB

Box 66, 573 21 TRANÅS
Tel. 0140-56355 Fax. 0140-65218
Info@donnaskinn.nu